

Måttsundarn

MÅTTSUNDS INTRESSEFÖRENING

Medlemsblad nr 27 2009 Årgång 14

Pris 20:-

Vi var då i princip alla bönder i Måttsund, mjölkade och slaktade, och livet i stort gick ut på att framställa sin egen mat och leva vidare. Till i dag, när vi har en enda bonde kvar i byn.

Bertil Öström

Måttsunds Intresseförening, Funktion/ Namn/ Adress [975 95 Luleå]

Ordförande Kent Stråhle, Kläppvägen 27

Telefon: 21 10 09, Mobil: 070-310 27 12, E-post: kentstrahle@hotmail.com

Måttsundarn, Redaktionskommittén

Nils Nordlund, Skogsbrynet 22

Telefon: 340 33, Mobil: 073-816 40 33, E-post: nils.nordlund@brevet.se

Ingrid Vikström, Måttsunds Byaväg 296

Telefon: 34072, Mobil: 070-677 80 71, E-post: ingvik@telia.com

Birgitta Ahlman, Måttsunds Byaväg 300

Telefon: 34110, Mobil: 070-665 10 32, E-post: birgitta.ahlman@telia.com

Bertil Öström, Rinnelvägen 8

Telefon: 34125, E-post: bertil.ostrom@gmail.com

Webbredaktör, Ritva Rantala, Sörsundet 38

Telefon: 20 04 02, Mobil: 073-200 40 83, E-post: ritva@sissy.se

Webbadress: www.byar.lulea.se Välj Måttsund i sökfönstret.

Medborgarhuset

- Ordförande, Ansgar Vågberg, Telefon: 340 42
- Uthyrning, Nils Nordlund, Skogsbrynet 22, Telefon: 340 33
Mobil 073-816 40 33

IK Örnen

- Ordförande, Kjell Sundberg
Telefon: 341 68, Mobil: 070- 225 32 86

Fyrklöverns Skoter och Fritidsförening, kontaktpersoner:

- Jörgen Malmström, Telefon: 342 13, Mobil: 070-523 19 10
- Stefan Eriksson, Telefon: 340 04, Mobil: 073-337 18 26
- Fredrik Sundberg, Telefon: 342 58, Mobil: 070-543 42 58

Hamnföreningen, Såte

- Ordförande, Mattias Alman, Telefon: 343 43

Hamnföreningen, Skatabryggan

- Ordförande, Hans Engström, Telefon 341 15

Hej Alla Läsare!

I denna utgåva ges en beskrivning i Kallvikens historia som **Ingrid Vikström** bjuder läsarna på. Det är en intressant läsning där många i byn känner igen sig. Måttsund är en stor och vidstäckt by där **Bertil Öström** gör oss påmind om att en gång i tiden var "alla" i Måttsund bönder och hade strandtomter.

Tidningen blir aldrig bättre än vad vi själva gör den till. Redaktionen tar tacksamt emot, och är alltid öppen för förslag och idéer på innehåll.

Till Allas vår glädje så pryds kurvan i Måttsund av en adventsgran även i år. Det är en fin adventsgran som har skänkts av familjen **Johan och Åsa Kristoffersson** på Kläppvägen och har satts upp av Måttsunds nya granfogde **Mikael Sundberg** och alla hans medhjälpare.

Intresseföreningen (Alla i Måttsund) framför på detta sätt ett stort Tack till givarna **Johan och Åsa**, granfogden **Mikael Sundberg** och alla som hjälpte till med uppsättningen. Ett stort Tack framförs också till Alla som på sin egen fritid har jobbat i "Måttsunds tjänst" under året. Intresseföreningen hälsar också Alla nyinflyttade välkomna till Måttsund.

Nisse

**Intresseföreningen med redaktioner för "tidning & webb"
önskar Alla en**

God Jul och ett Gott Nytt År

Innehållsförteckning

För Måttsund - i tiden	Sid. 5
Besök i Måttsunds skolor	Sid. 7
Företag, ICA Sörbyhallen	Sid. 9
Kallviken	Sid. 11
Ulf - en bonde i vår tid	Sid. 19
Måttsundsdagen	Sid. 22
Landsbygdsforum	Sid. 23
Camillas besök i Måttsund	Sid. 24
Pub- afton i Måttsund	Sid. 25
Marodörer i Måttsund?	Sid. 27
Seniorshop i Måttsund	Sid. 29
Jaktlagen i Måttsund	Sid. 31
Måttsunds- Kul	Sid. 34
Upprustning av elljusspåret	Sid. 35
Bokning av tid i aktivitetshallen	Sid. 36
Adventsfirande	Sid. 37
Nya i byn	Sid. 38
Anslagstavlan	Sid. 39

För Måttsund - i tiden

En krönika om förändring.

Tiden finns inte, påstod vårt största världsgeni Albert Einstein. ("Tiden har ingen realitet utanför de instrument varmed vi mäter den", som han uttryckte det). Dvs. tiden finns bara i klockan. Men egentligen existerar den inte.

Tja. Ska vi tro på det? För på något sätt känner vi alla hur tiden flyter fram i en jämn ström. Obevekligt, vi kan inte hejda den även om vi skulle vilja. Och lite fortare går den ju äldre vi blir.

Tiden (om den nu finns) ser vi inte. Där hade åtminstone Einstein rätt. Tiden syns inte. Vi kan bara märka den indirekt, genom förändring. När vi ser oss i spegeln. När vi ser på världen omkring oss, barn växer upp, gamla faller ifrån. På våra smultronställen växer inte längre några smultron. Naturen förändras. Ja, *allt* förändras.

För om tiden inte finns, så finns åtminstone förändringen. Bäst kan man se förändringen i ett litet sammanhang, i en by som Måttsund. Där min farmor berättade om hur Öberget var en ö i hennes barndom under senare delen av 1800-talet, och hur de rodde över vattnet och slog strandängarna, där vägen mellan Måttsund och Antnäs går nu.

Och hur gårdarna på ön förbands med resten av Måttsund genom en lång träbro över den smalaste delen av vattnet, där nuvarande Långbrovägen slutar (en nu försvunnen bro, som gett sitt namn till Långbrovägen), vid den nu nedlagda kvarnen vid kortänden av Göran Vikströms travbana.

Och om någon undrar varför byns hus ligger utsträckta längs kanterna av en dalgång, Långbacken, Rinnelbacken, Knäbb, o s v, medan det är ganska tomt i mitten, så är förklaringen enkel. När man tog upp hemmanen för några hundra år sedan så hade vi alla strandtomter. Sedan har havet, genom landhöjningen, dragit sig tillbaka några kilometer.

Hur många av oss känner till att det sommartid gick en ångbåt från Luleå, via Kallax och Äggskär på Granön, till Antnäs? Ångbåtsbryggan låg vid nuvarande E4 längst in i Antnäsviden. Det finns en turlista från 1906, möjligen den sista, då sommarturerna ännu gick med ångbåten.

Tänk om någon kunde berätta historien om hur skutan lastad med bl.a. kaffe gick på en sten under vattnet utanför båthamnen nere i Såte, en stor spetsig sten som nu sticker upp långt över vattenytan och som fortfarande kallas för ”Kaffe-sten”, efter den händelsen.

Hur många av oss vet att Måttsund för hundra år sedan hade tre butiker, där man kunde handla diverse nödvändiga varor? Vi handlade inte mat, som i dag. Maten gjorde vi alla själva i bondesamhället, men vi köpte allt möjligt annat som livet krävde.

Vad har vi i dag? Ingen affär, men bilar så att vi kan åka till stormarknaden. Ingen båttrafik som kommer med passagerare men många bussturer. Inga gårdfarihandlare som förmedlar småsaker och berättar nyheter. Men TV med storbildsskärm som står på hela dagarna och berättar nyheter från hela vårt klot.

Nej, tiden kanske inte finns. Men förändringen finns. Ständig är den. Obeveklig. Stark. Och oftast är förändring till det bättre. En bättre materiell tillvaro än i dag har vi knappast haft någonsin tidigare. Ska vi tro att framtiden fortsätter att bli ännu bättre? Ja, det tycker jag.

Bertil Öström

Besök i Måttsunds skolor

Måttsunds skolor fick besök från skol- och kommunledningen den 5 oktober då Skolchefen **Sture Bryggman**, Barn- och utbildningsnämndes ordförande **Ingrid Norberg** och båda kommunalråden **Karl Petersen** och **Yvonne Stålnacke** gjorde studiebesök. De startade sin dag med att först besöka skolorna i Klöverträsk för att därefter besöka Måttsundsskolan och Förskolan. Det är en viktig del för ansvariga politiker och beslutsfattare att studera och följa den verksamhet som bedrivs i ”det verkliga livet”.

Bilden: Karl Petersen, Yvonne Stålnacke, Sture Bryggman, Ingrid Norberg och Maria Nilsson gör besök i ett av klassrummen

Rektor **Maria Nilsson** visade stolt upp den verksamhet som pågick i skolorna. Besök gjordes i varje klassrum där både elever och politiker gavs möjlighet att ställa frågor till varandra.

Den nya aktivitetshallen var också föremål för visning under studiebesöket.

Aktivitetshallen har för både skola och elever inneburit en enklare vardag. Det är enkelt att planera aktiviteter då barnen inte behöver åka buss till och från Antnäs som tidigare.

Vid studiebesöket ingick också att besöka Förskolan som någon dag före besöket blev filmade i Nordnytt för deras engagemang med ”matematikverkstad i förskolan”.

Projektet har blivit uppmärksammat, **Camilla Ajanki** berättade att projektet har gett kunskap till andra förskolor, bl.a. genom föreläsningar, information via nätverk i sörbyarna, lärarseminarier mm.

Att lära matematik på ett lekfullt sätt ger en bra start inför barnens fortsatta studier. Det är viktigt att se helheten, dvs. kopplingen mellan förskola och vidare studier upp till universitetsnivå enl. Sture Bryggman, men det är också viktigt att barnen får behålla leken i förskolan.

Studiebesöket avslutades med eftermiddagskaffe i Måttsundsskolans lunchrum där det gavs möjlighet att ställa frågor och diskutera skolans situation och framtid.

Bild: Yvonne Stålnacke, Karl Petersen och Ingrid Norberg informerar och diskuterar frågor om skolan

Skolverksamheten i kommunen har varit utsatt för besparingskrav som inte har varit så roliga för kommunens politiker. Måttsundsskolan har likt andra skolor känt av ett hårdare klimat men har ändå klarat sig ganska bra. Det svängrum som tidigare kanske funnits har till största del försvunnit vilket medför att all verksamhet måste planeras mycket noggrant.

Rationaliseringar har inneburit att alla springer fortare, hinner inte med - samtidigt som kraven ökar. Många frågor ställdes också om kopplingen mellan friskolor och den kommunala skolan där rykten säger att friskolorna är så bra och går med vinst.

Kommun- och skolledningen höll med om att det har varit mycket tuffa tider i skolornas verksamhet men att det ser betydligt bättre ut i dagsläget jämfört tidigare. Inget sparkrav kommer att ställas under året 2010. Den kommunala skolan levererar bra kvalitet. I Luleå kommun är 90 % av skolorna kommunala och 10 % är friskolor. Skolorna ges exakt lika ekonomiska förutsättningar för verksamheten. Friskolorna går med vinst utan att kommunen kan påverka och det är känt att det går en massa rykten om friskolornas förträfflighet, men rykten är som alla vet inte alltid sanna.

Det är viktigt med engagemang i skolan och att alla ser framtiden med tillförsikt. Ett besked som gavs var att alla extrapengar (100 %) som regeringen gett till Luleå Kommun går oavkortat till skola, omsorg och socialförvaltningen.

Karl Petersen tackade skolorna i Måttsund för sitt fina engagemang och tyckte att de frågor som ställdes var sakligt relevanta och framtidsinriktade.

Nisse

Företag, ICA Sörbyhallen

Maj-Lis stående utanför sin butik i Antnäs

Maj-Lis och Leo Stoltz byggde hus och flyttade till Måttsund 1976, sonen Tomas var då tre år gammal. Året efter fick familjen tillökning då Joakim (Jocke) föddes.

Maj-Lis som är född i Hedenäset i Tornedalen och uppväxt med affärsrörelser där modern drev en kiosk och fadern ett åkeri. Hon bestämde sig i unga år att inte driva någon affärsrörelse då hon insåg hur mycket jobb det medförde för föräldrarna.

Livet blir dock inte alltid som man planerat.

Maj-Lis utbildade sig till damfrisörska och hade en egen damfrisering i trettio år varav tjugo i Måttsund. Hon har genom jobbet lärt känna många människor i Måttsund och byarna runt omkring genom åren.

Damfriseringen avvecklades då hälsan började göra sig påmind. Att vara damfrisörska är ett utsatt jobb, dels fysiskt men också att man utsätts för många olika produkter med starka dofter mm.

Maj-Lis blev tillfrågad om sitt intresse att överta den gamla butiken i Antnäs, men var till en början inte intresserad. Efter mycket funderande och påverkan från många och inte minst från sin familj, beslutade hon sig att anta utmaningen. Året 1994 tog Maj-Lis över ICA Antnäs med målsättning att bygga en ny butik i Antnäs. Tre år senare togs ICA Sörbyhallen i bruk.

Den äldsta sonen Tomas har varit hennes hjälp och kompanjon sedan starten. Det var en tuff tid i början med många sömnlösa nätter. Pengar måste strömma in i företaget för att verksamheten och varor som beställs ska kunna betalas.

Jocke har jobbat i företaget sedan 2001 och hade före det utbildat sig till kock och jobbat på olika restauranger i Luleå under fyra år.

Han har tillsammans med den charkansvarige, Anita, utvecklat delikatesser i charken, sallader, grillade produkter och röror av flera olika slag.

Sven-Erik Risberg inhandlar delikatesser från charken och betjänas av familjen Stoltz, från vänster Jocke, Maj-Lis och Tomas

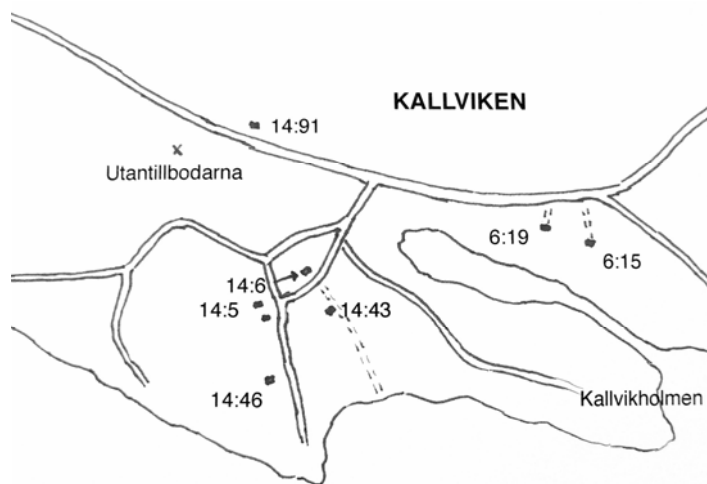
ICA Sörbyhallen är den enda butiken i sörbyarna och har ett upptagningsområde på ca 4 000 boende. De var till en början oroliga när ICA Maxi etablerade sig på Storheden, men resultatet blev det rakt motsatta då omsättningen ökade. I stort sett samtliga produkter som säljs i ICA Sörbyhallen är lokalt producerade och de säljer enbart svenskt kött. Verksamheten fungerar mycket bra och det beror till största delen på engagerad och duktig personal samt köptrogna kunder.

ICA Sörbyhallen har idag nio fast anställda, förutom Anita och familjen Stoltz, Monica, Cecilia, Gun-Britt, Sandra och Carina samt fem som är extra anställda under helger. De jobbar i skiftgång (schemalagd tid) alla dagar utom julafton, vardagar 09:00-20:00 och helgdagar från 09:00-18:00. Hela familjen Stoltz är trogna Måttsundare, Maj-Lis och Leo bor på Skogsbrynet, Tomas i Börtnäsheden och Jocke väntar på ett tillfälle att köpa en lämplig fastighet i Måttsund.

Måttsunds Intresseförening har tacksamt uppskattat den sponsring som ICA Sörbyhallen har bistått med under åren. Ett stort tack till Maj-Lis, Tomas och Jocke.

Nisse

Kallviken

Två av Måttsunds hemman, nr 6 Uhrväders och nr 14 Hara, har ägoskiften i Kallviken. Nummer 14 blev bebyggt i slutet av 1840talet, när den förste bosättaren, Isak Thelin, byggde upp sin gård där.

Isak Thelin var född 1823 på hemman nr 2:3 "Janihansch" Måttsund. Medan hans tvillingbror Jakob blev ägare av hemgården flyttade Isak till Kallviken. Deras far, Nils Thelin, hade under 1830- talets senare år förvärvat 1/8 mantal av bonden Lars Larsson på nr 14 Hara. Enligt önskemål fick Thelin i samband med storskiftet 1840-43 dessa ägor utbytta mot ägoskiften i Kallviken. Möjligen såg han här en fördel i närheten till havet och fiskevatten.

Isak Thelin gifte sig 1849 med Anna Sofia Sundling från Sunderbyn. Makarna begåvades med fem döttrar varav en bara blev sex dagar gammal. De övriga, Anna f. 1850, Sophia f. 1851, Lovisa f. 1854 och Maria f. 1858 gick oftast, och även efter att de blivit vuxna, under benämningen "Kallvikflickorna".

Det är troligt att bagarstugan var den första byggnad som uppfördes på gården. Årtalet 1848 är inristat på dess ena gavel.

Isak var i första hand bonde, men utsågs också till tolvman. Ibland fick han också tjänstgöra som lagman eftersom man inte kunde skaffa fram någon person med juridisk utbildning.

Under de perioder tinget hölls vistades han i Gammelstad och bodde då i familjens kyrkstuga. Denna ägs nu av Nederluleå Hembygdsförening och används som visningsstuga.

Isak blev inte gammal. Både han och hans nio år yngre bror Nils Petter fick smittkoppor och avled med fyra dagars mellanrum 36 respektive 27 år gamla. De begravdes samtidigt, men dessförinnan ”stod de lik” vid föräldragården “Janihansch”. (Berättat av Isak Thelins dottersons son Per Sundström.)

Anna Sofia Thelin på äldre dar

Man kan väl knappast föreställa sig hur livet härefter blev för den 41-åriga Anna Sofia som stod ensam med fyra döttrar, den äldsta 9 år och den yngsta 7 månader gammal.

Eftersom hon inte gifte om sig blev hon tvungen att skaffa en dräng. Den förste blev den 15-årige Lars Ulrik Johansson från hemman nr 3 Erik.

Senare städslades Nils Johan Nilsson från hemman nr 9:2 “Niits” och han blev Anna Sofias svärson när han 1870 gifte sig med hennes äldsta dotter Anna.

Fem år senare gifte sig Lovisa med Lars Johan Sundqvist från hemman nr 10 "Pärnösch". Gården delades och Anna och Lovisa erhöll varsin del.

Lovisa blev kvar på den gamla gården medan Anna flyttade något hundratal meter högre upp på en närliggande sluttning där nya hus byggdes. De båda gårdarna kallades därefter "Främigårn" och "Oppigårn". System Sophia gifte sig 1874 med Anders Johan Vikström från Måttsund nr 15. Makarna bodde på nr 3 Erik, men flyttade 1889 till Luleå. Maria gifte sig 1879 med Per Anton Sundström från nr 13 och blev husmor på nr 13:11 Ny-Ola.

Nr 14:5 Oppigår'n

Anna och Nils Johan Nilsson fick nio barn, först fem söner och sedan fyra döttrar.

En son dog helt späd och två söner fick difteri och dog med fyradagars mellanrum två och åtta år gamla.

Äldste sonen, Valfrid, emigrerade till Nordamerika. Där antog han efternamnet Smith. Efter några år kom han tillbaka och blev bonde på hemman nr 6:5 i Måttsund. Dottern Selma dog enligt dödboken av "tärande sjukdom", troligen cancer 19 år gammal. Elina utbildade sig till barnmorska men dog bara 32 år gammal. Hilma blev småskollärarinna och Agnes drev matservering i Luleå. Efter pensioneringen flyttade Hilma och Agnes till Kallviken där de lät bygga eget hus.

Deras bror Helmer blev den som övertog och brukade hemmanet efter föräldrarna. Hustrun Anna var född i Södra Mellby Kristianstads län. Hennes far var skeppare och kastade en gång ankare för att lossa sin last vid hamnen i Luleå. Skeppare Halls dotter var med på den långa resan upp till Norrbotten. Där träffade hon Helmer Nilsson som jobbade i hamnen och kärlek uppstod. Man kan väl undra om skepparen någon gång ångrade att han låtit dottern följa med på den resan. Av syskonen var det bara Valfrid och Helmer som bildade familjer.

Året innan Helmer och Anna gifte sig dog Valfrid av lungsot och två månader före bröllopet dog svägerskan Kristina av cancer. Fyra barn blev föräldralösa och den elvaårige Eugén togs omhand av sina släktingar i Kallviken. När Eugén var tretton föddes Elina, som kom att kallas Nina och två år senare Birgit. Nina utbildade sig till sjuksköterska men förblev ogift. Birgit övertog gården som hon skötte tillsammans med Eugén. Hon gifte sig 1965 med Sigvard Johansson från Mörön. Makarna var båda drygt fyrtio år och några barn föddes inte. Omkring 1977 avvecklades jordbruket.

Nr 14:6 Främigår'n

Lovisas make Lars Johan Sundqvist hade rykte om sig att vara lika vrång och besvärlig som han var händig och uppfinningsrik. Hans humör fick både hans egen familj och andra människor känna på. En gång hade han på allvar råkat i delo med Nils Erik Eriksson i Börtnäsheden. Denne gick hem till hustrun och beklagade sig och tyckte att det bästa vore att slå ihjäl "Kållvöyk-Labben".

-Nej -Nej, jämrade sig Erikssons hustru, då kommer du ju i fängelse.

-Inte för att slå ihjäl Kållvöyk-Labben, det kan på sin höjd bli villkorligt, menade Eriksson.

Makarna Sundqvist fick tio barn, nio söner och en dotter. Alla överlevde barnaåren men två av sönerna dog unga. Leopold (Leo) född 1877 dog av blodförgiftning 28 år gammal och Vidar född 1890 som hade siktet inställt på att bli lots, drunknade sedan det fartyg som han var styrman på utsatts för en kraftig storm vid Kap Horn. I hans utbildning krävdes erfarenhet av långfärder till sjöss. Fastsurrad vid rodret blev den knappt 20-årige Vidar liksom övriga i besättningen havets offer.

Vidars två år äldre bror Axel, liksom yngste brodern David, utbildade sig till folkskollärare. För att hedra sin omkomne bror antog Axel efternamnet Vidar. Axel Vidar blev så småningom överlärare i Nederluleå skoldistrikt. Ett av hans intressen var byaforskning. Han åtog sig bland annat att ordna handlingarna i Måttsunds byakista och katalogisera dem.

Linus och Verner Sundqvist blev brukare av "Främigår'n" efter föräldrarna medan deras bror Albin ägnade sig åt affärsverksamhet och startade Sundqvists Mattaffär i den fastighet som kallas Bergströmska gården efter ägaren från slutet av 1700-talet, handelsmannen Christoffer Bergström.

Denne försåg huset med övervåning så att det fick det utseende det har än idag. Numera är huset kulturmärkt som ett av Luleås äldsta och ett av de få som klarade sig vid den stora stadsbranden 1887.

Pokerspel har i alla tider varit ett uppskattat nöje för många, i huvudsak är det väl män som ägnat sig åt det. Var det ont om kontanter hände det inte så sällan att man satsade personliga ägodelar och ibland till och med delar av eller hela sitt hemman. Exemplet är många, på hur familjer fick lämna sin gård sedan husfadern spelat bort den, ofta under rusets inflytande. Så hände en gång när Lars Johan Sundqvist spelade poker med bonden Nils Erik Wikberg i Buss. Wikberg satsade de ägor av sitt hemman som var belägna i Kallviken -och förlorade. När Sundqvist kom hem och berättade för sin familj blev uppståndelsen stor och han tvingades av dem att avstå från det mesta och nöja sig med en mindre del av marken, den som låg närmast vattnet. På så sätt kunde Sundqvists son Ira här bygga upp en gård för sig och sin familj. Gården kallades Nyborg. Se nr 6:15!

Makarna Sundqvists enda dotter, Regina, blev barnmorska. Hon gifte sig 1919 med köpmannen Edvin Nilsson. Efter makens död 1953 bosatte hon sig i Kallviken.

Linus Sundqvist förblev ogift men Verner gifte sig 1913 med Kristin Backman från Brändön. Makarna fick fyra döttrar varav en dog som helt liten. De övriga var Ebba född 1915, Märta född 1919 och Beda född 1921.

Fotot visar det gamla, numera rivna bostadshuset.

Personerna är Lovisa Sundqvist född Thelin, hennes son Verner Sundqvist med hustrun Kristin och döttrarna Ebba, Märta och Beda.

Ebba gifte sig 1937 med Verner Hermansson från nr 11:3 Herman-Ols. Märta gifte sig 1943 med Verners bror Lennart och Beda gifte sig med Arne Westman och blev bosatt i Bodsvedjan.

Lennart och Märta förblev barnlösa. De brukade gården i Kallviken och byggde 1951 nytt bostadshus. Jordbruket avvecklades 1975.

Här bor nu Torbjörn och Barbro Hermansson. Adressen är Kallviken 24.

Nr 14:91

Verner var snickare. 1939 byggde han en egen gård i Kallviken. 1938 föddes Olow, 1940 Gunnar och 1942 Torbjörn. Olow med hustru Gulli bor nr 11:3 Herman-Ols, Gunnar bodde i hustrun Normas hemby Alvik men avled av cancer 2006. Torbjörn, se ovan!

Ebba Hermansson dog redan 1976 och Verner 1990.

I deras hus bor nu Torbjörns son Magnus med familj. Adressen är Måttsundsvägen 310.

Nr 14:43

Som ovan nämnts flyttade systerarna Hilma och Agnes Nilsson hem till Kallviken i början av 1950-talet. Från föräldragården avstyckades en tomt och ett rivningshus från Luleå som flyttades och återuppbyggdes.

Systerarna var ju fastrar till "Oppigårns" dåvarande brukare Birgit Nilsson och kom att benämnas just "fastrarna", inte bara av Birgit och hennes syster Nina, utan av alla som bodde i deras närhet.

På övervåningen hyrdes en mindre lägenhet ut till "fastrarnas" kusin Regina som 1953 blivit änka och ville komma tillbaka till sin barndomsby.

När Birgit och Sigvard Johansson gift sig flyttade Eugén Smith till Agnes Nilsson där det fanns plats för honom efter att Hilma dött. Det blev Eugén som genom testamente blev gårdens ägare efter att Agnes dött 1973. Han bodde där tillsammans med sin hushållerska änkan Jenny Nordström.

Efter Eugéns död 1982 blev Jenny Nordström genom testamente gårdens ägare.

Nu är det hennes barnbarn som står i begrepp att flytta in efter att huset blivit renoverat.

Nr 14:46

1948 flyttade makarna Bror och Astrid Söderström med sonen Sven och fosterdottern Eva från Halsön till Kallviken, där de uppfört ett hus.

Detta ägs nu av Eva men används som fritidsbostad.

Nr 6:15 Nyborg

Ira Sundqvists hustru Margret var syster till Verner Sundqvists Kristin.

Systrarnas föräldrar var bonden Johan Petter Backman och hans hustru och Elisabeth i Brändön.

Ira Sundqvists försörjde sin familj som fiskare. Genom en olyckshändelse skadades Sundqvists ena öga och i 1905 -1919 års Församlingsbok uppges

att han är ”nästan blind”. Dessutom drabbades han av starr som ytterligare försämrade synen. Ira Sundqvist avled till följd av operation av hans halsmandlar. På natten efter ingreppet förblödde han innan hans belägenhet upptäcktes. Makarna hade två döttrar, Linnéa född 1910 och Margit född 1913.

Linnéa gifte sig med Albin Larsson från nr 3 Erik. Albin byggde ett hus för sin familj intill svärföräldrarnas i Kallviken.

Där föddes deras tre döttrar Lisen, Gerd och Monica. Familjen flyttade 1944 in till Måttsund och fastigheten nr 10:9 ”Jonsors” i Sörsundet.

Alla tre döttrarna bor i Måttsund. Fastighetens nästa ägare blev Nils och Ruth Wallström. Nils var född i Svartskatan och Ruth i Ersnäs. Ruth bor nu ensam kvar i huset efter makens död. Adressen är Måttsundsvägen 251. Dottern Ellinor är bosatt på Björkskatan i Luleå.

Margit gifte sig med Ivar Sundqvist. Han var född på nr 14 ”Hära” men flyttade efter giftermålet till Kallviken och hustruns hem.

Makarna hade samma efternamn och släktskap finns men ligger långt tillbaka i tiden.

Ivars farfars farfar och Margits farfars farfar var bröder och födda på nr 10 ”Pärnösch”. Ivar Sundqvist, som var snickare, rev svärföräldrarnas gamla gård och byggde en ny villa på tomten. De fick en son, Bo som är handikappad sen födseln och vistas på gruppboende i Bergnäset. Margit avled 1989 och Ivar 2004. Efter hans död såldes huset. Nuvarande ägare är Erik Mattila. Adressen är Måttsundsvägen 247.

Ingrid

Ulf – en bonde i vår tid

Min uppgift som bondfångare var inte så lätt. Ulf Nilsson är en person i farten, och det tog ett par dagar innan jag hittade honom, trots att vi är närmaste grannar.

Jag har då och då reflekterat över den enorma förändring i levnadsvillkoren, som har inträtt från det att jag själv var barn i Måttsund.

Vi var då i princip alla bönder, mjölkade och slaktade, och livet i stort gick ut på att framställa sin egen mat och leva vidare. Till i dag, när vi har en enda bonde kvar i byn.

Å andra sidan kan man säga att Ulf producerar mer mjölk än vi alla gjorde tillsammans, på den tiden. Man skulle kunna se det som att Ulf har befriat oss andra från bondelivets nödvändighet att göra maten, tack, Ulf! I stället kan vi ägna vardagarna åt att åka till stan och sitta framför en dataskärm, eller vad vi nu arbetar med, och använda pengarna som vi får i månadslön till att köpa den där maten i affären, i stället för att framställa den själva.

Men för att den här artikeln inte ska bli för lång, så begränsar jag den till att försöka få svar från Ulf på tre frågor:

1. Den nya mjölkroboten. Korna kommer in och mjölkar sig själva och går ut igen. Tillbringar du numera, likt Kronblom, din tid på sofflocket?
2. Laxfisket. Är det för lite arbete i dagens jordbruk, eller hur har du fått tid att om somrarna bli en framgångsrik laxfiskare?
3. En tidigare artikel om dej i Norrbottens-Kuriren slutade med orden ”Nackdelen är väl att . . .”, och sedan stod det inget mer. Betyder det att det inte finns några nackdelar med att vara en modern bonde?

Men först lite uppgifter om forna tiders bondeliv i Måttsund, i början av 1900-talet var det ännu vanligt att man körde in sin mjölk med häst och vagn till Luleå. Man blev en s.k. ”knackare”, som knackade på hos olika privatpersoner och sålde mjölken vid dörren direkt ur mjölkärnen. Oftast var det stamkunder man besökte, familjer som brukade köpa av mjölken när man knackade på.

Flera av bönderna i Måttsund hade bostäderna i Notviken som sin kundkrets. Men under 1930-talet blev det enligt hälsovårdsstadgan inte längre tillåtet att sälja opastöriserad mjölk och direktförsäljningen upphörde. Skälet var sannolikt tuberkulosen, som ibland kunde spridas genom mjölk från kor som var infekterade med tuberkelbakterier. Det nya mejeriet på Bergnåset öppnade och all leverans av mjölk gick i fortsättningen dit. Vid pastöriseringen hettar man upp mjölken kortvarigt så att alla eventuella bakterier dör, och sedan kyls den igen.

Som mest hade vi i byn 79 besättningar med mjölkkor. Det var i skiftet 1940 – 1950-tal. Den största sammanlagda leveransen av mjölk från Måttsund till Mejeriet var 521000 kg. Året var 1967 då det fanns 67 besättningar med mjölkkor med tillsammans mer än 400 kor.

Det största jordbruket i byn var gården ”*Pernösch*” med plats för uppemot trettio kor, och därefter kom Ulfs föräldrar Erik och Inga-Britt som hade som mest 18 kor.

Ulf själv har i dag mellan fyrtio och femtio mjölkkor och ungefär lika många ungdjur, d v s kvigor som står på tillväxt för att så småningom betäckas och få kalv och sedan börja ge mjölk.

Nu till de tre skjutjärnsfrågorna, det gick inte att få ett alldeles enhetligt svar på någon av dem. Men klart är att Ulf inte ligger på sofflocket. (Jo, alltså, jag har vid två tillfällen påträffat Ulf på sofflocket framför TV:n, men båda gångerna har det varit sent på kvällen när jag tittat in för att resonera om helt andra saker). Till vardags finns det fullt med andra uppgifter, och ofta ser man Ulf i hytten på olika jordbruksmaskiner på väg till eller från gården.

För oss som lärde oss handmjölka korna i Måttsundsfäbodarna en gång i tiden, så är den nya mjölkningsroboten i Ulfs lagård ett rent underverk.

Korna kommer in när de vill bli mjölkade och ställer sig framför maskinen. Den söker då upp juvret,

sätter på spenkopparna och mjölkar tills kon är belåten, sedan tar den av spenkopparna, varpå kon går ut. Allt detta sker utan tillsyn. Tro det eller ej, men om något inte fungerar så ringer mjölkningsroboten upp Ulf och berättar vad som har hänt. Just detta hände när jag satt inne hos Ulf om kvällen för den här intervjun. Plötsligt ringde hans mobiltelefon, och en röst från mjölkningsroboten säger att den har stängt av sig därför att det inte kommer något skölvatten. Vi går ut och besöker roboten i lagår`n där en skärm med text uppmanar till att starta om den. Ulf startar roboten genom att röra vid touch-screen funktionen på skärmen, maskinen startar om och meddelar att nu kommer skölvatten. Vi kan gå igen.

Korna kan gå och mjölka sig när som helst under dygnet. Det händer att en del kor mjölkar sig mitt i natten men för det mesta sker mjölkningen under dagtid. I genomsnitt mjölkar korna sig nära tre gånger per dygn, jämfört tidigare då de blev mjölkade två gånger per dygn, morgon och kväll.

Ulf har ett litet kontor i lagår`n med dator och en skärm som visar alla detaljer om alla korna, när de har mjölkat sig, hur mycket mjölk de lämnade, och en mängd andra data.

När det gäller laxfisket, så visar det sig att det snarast är en gammal dröm hos Ulf att få ägna sig åt att fånga laxarna. Det har troligen sin bakgrund i att han ibland som barn fick vara med i laxfisket som gav starka positiva intryck. Drömmen har nu kunnat förverkligas genom att sonen Jens som arbetar i familjeföretaget har tagit över mycket av uppgifterna. Laxfisket är att betrakta som en hobby som inte ger något särskilt ekonomiskt överskott. Räknar man kronor och tid så går fisket nog snarare med förlust men det ger Ulf en tillfredsställelse och livskvalitet.

Och så var det där med nackdelarna. Nej, Ulf är ganska förnöjd med bondelivet. Några särskilda nackdelar ser han inte. Det är mycket arbete förstås och långa arbetsdagar, men också en trivsel.

Ett arbete som man tycker om är väl ungefär det bästa man kan få ut av livet. Och vi andra i byn är också glada och nöjda med att Ulf slår höet på ängar och gården i Måttsund så att vi kan fortsätta att ha öppna landskap.

Bertil Öström

Måttsundsdagen 2009

Här möts man och här trivs man årligen i augusti! Härliga bilder att skåda i vintermörkret.

En stärkande kaffetår innan start...

Kommersen i full gång

Här löser man världsproblem.

På jakt efter småstjärnorna.....

...och här har vi en av dem

Birgitta Ahlman

Landsbygdsforum 2009

Varje år ordnas ett Landsbygdsforum där representanter från kommunen samt alla byar inbjuds att delta. Årets byaforum ägde rum i Byahuset i Persön lördagen den 13 juni där ca 40 representanter deltog. **Mårten Ström** (ordförande i landsbygdskommittén) och **Camilla Hansen** (landsbygdsutvecklare) representerade Luleå Kommun.

Det var en informativ och framtidsinriktad dag där Mårten Ström och Camilla informerade om landsbygdsprogrammet och den nu antagna **Vision 2050** som vidare låg till grund för diskussioner och grupparbeten.

Enligt Mårten finns det stor realism i föreslagna utvecklingsförslag, det är rätt tid nu att arbeta vidare med förutsättningarna inför framtiden. Först ut på plan är landsbygdsperspektiven som ger Luleås byar ett mycket bra utgångsläge inför kommande översiktsplan, "**plattform hållbar utveckling**". Camilla kommer att besöka alla utvecklingsgrupper i byarna under hösten för att informeras om byarnas egna framtidsvisioner.

Jenny Björk och **Tina Nilsson**, verksamhetsledare för leadergrupperna Spira Fyrkanten och Mare Boerale, informerade om de ekonomiska möjligheter som idag finns för utveckling av landbygd samt kust och skärgård. Leadergrupperna är EU- finansierade och det finns goda ekonomiska möjligheter att stötta föreningar och företag som har goda

projektideér. **Rangvy Johansson**, ordförande i Lule Byaforum, informerade om verksamheten och pågående projekt.

Det beslutades att Måttsund är värd för nästa års Landsbygdsforum (2010). En mjölkhämtare med stop, gjord i tenn, överlämnades som en symbol för värdskapet. Det är ett uppdrag och en utmaning som innebär en hel del planering och jobb men som också är en bra marknadsföring av vår fina by.

Värdskapet innebär att svara för inbjudan till alla byar, upprätta en agenda för dagen, bjuda på lunch, kaffe på för- och eftermiddag och kanske ett studiebesök och eftermiddagskaffe på fädbovallen.

Dagen avslutades med ett studiebesök på en gård i Persön som drevs av ett mindre vindkraftverk som försåg två hushåll med elström, hushållen var dock inte helt självförsörjande.

Nisse

Camillas besök i Måttsund

Camilla Hansen, Landsbygdsutvecklare i Luleå Kommun, besökte Måttsunds Medborgarhus den 25 november.

Det bjöds på en utsökt morots-soppa med hagtornssmak, långpannebröd med pumpakärnor samt kaffe och kaka som **Annelie Ahlbäck** hade kokat och bakat.

Den utlovade soppan lockade ca 20 personer. Camilla hade tidigare besökt 20 byar i kommunen och har ungefär lika många kvar enligt planeringen.

Syftet med träffarna är dels att informera om landsbygdsprogrammet och kommunens visioner om framtiden (Vision 2050) samt att lyssna på vilka idéer och förslag som diskuteras i byarna.

Kvällen präglades av ”**öppet sinne – öppna dörrar**” vilket visade sig i de grupparbeten som gjordes och presenterades. Det var flera punkter som Camilla fick med sig hem från Måttsund, noteringar:

- att skapa förutättningar för byar att kunna växa, (utbyggnad av vatten och avlopp)
- bygga äldre- generationsboenden
- anlägga cykelväg mellan Antnäs – Måttsund – Kallax – Bergnäset
- skapa en symbol som symboliserar och fäster byn Måttsund på kartan
- utveckla bättre kommunikationer, busstidtabellen

Det var många intressanta och kreativa förslag som diskuterades som började med utvecklingsfrågor men som slutade med frågor om den ideella föreningsverksamheten i Måttsund. Frågor som diskuterades var i huvudsak, samarbetet mellan föreningar i byn, ungdomsaktiviteter, en vilande idrottsförening samt göra medborgarhuset mer tillgängligt.

Camilla Hansen fick som landsbygdsutvecklare många fina förslag och idéer att ta med sig hem från träffen. Det framkom också förslag och idéer som vi i Måttsund måste diskutera och samråda om.

Nisse

PUB-afton

Det var en uppskattad och mycket lyckad PUB-kväll som **Petra, Carina, Cecilia och Annika** hade ordnat den 24 oktober.

Gästerna som var i varierande ålder strömmade in under kvällen och det var som mest ca 120 personer. Måttsunds egen trubadur **Per-Erik (Pekka Power) Stridsman** svarade för underhållningen som lockade till dans under kvällen och fram till sista låten.

Pekka har en mycket bred repertoar som framfördes med bravur som uppskattades av alla.

Vid ett tillfälle sjöng Pekka en duett med **Britta Bergström** som är körsångerska och medverkar i TV-produktioner som Idol, Melodifestivalen m fl.

Pekka som ursprungligen kommer från Tärendö flyttade med sin familj, **Monika** och barnen **Lukas** och **Lova**, till Måttsund i slutet av juli. Han har tidigare jobbat på Skanska i Luleå, flyttade med sin familj till Abisko där han jobbade med turism i Riksgränsen och Björkliden som skidlärare, guide och trubadur. Familjen flyttade återigen till Luleå 2007 för att slutligen bosätta sig i Måttsund.

Familjen trivs mycket bra i Måttsund, med människorna i byn, naturen, närhet till Förskola och Skola.

Pekka har varit intresserad av musik i 25 år, han är sångare och spelar gitarr.

Han åtar sig spelningar och uppdrag av varierande slag såsom, bröllop, Pub-aftnar, After-ski, allsång mm. Hans repertoar består av musik från 1950- till 90-tal.

Vid sina uppträdanden vill han gärna få god närkontakt med lyssnarna, står gärna och spelar på dansgolvet om scenen känns för hög.

Pekka tycker att det var trevligt att vara trubadur och underhållare i Måttsund och återkommer gärna fler gånger framöver.

Nisse

Marodörer i Måttsund ?

Om man åker Måttsundsvägen norrut och tar av till höger strax före E4an, förbi före detta Kaspers bar, förbi avfarterna till Måttsundsfäbodarna och Nilstjärns fäbodar, nästan ända fram till motorstadion, så kan man sedan fortsätta till fots längs den gamla kustlandsvägen något hundratal meter. Då kommer man till den stora öppna Altermyran som skyntar mellan tallarna på höger hand. Längs kanterna på Altermyran kan det för övrigt gå att hitta några hjortron i slutet av juli, för den som har stövlar på sej.

Mitt emot Altermyran, till vänster om gamla kustlandsvägen, ligger det lilla låga men vackra Alterberget. Den åldrande skogen på och runt berget är för övrigt numera också ett naturreservat, efter ett beslut av Länsstyrelsen år 2005. Rent etymologiskt så kommer nog namnet från lulemålets 'Årtermöjra', vilket i sin tur bör kunna härledas från 'Årdermöjra', där 'årder' är trädet Al. Så betydelsen av namnen är helt säkert Almyren respektive Alberget. Och faktum är att längs vägen, mellan Altermyren och Alterberget, växer det på flera ställen al, vilket är ganska ovanligt, eftersom alen normalt trivs i våta marker, längs bäckar och sjöstränder. Men marken är fuktig just där, och förekomsten av al styrker bakgrunden till namnen.

Från toppen av Alterberget ser man i nordost Kvarnträsket och bortom detta Luleå stad. Nedanför toppen finns ett gammalt stenbrott, där märkliga händelser utspelade sig i början av förra seklet.

En man vid namn Kronblad, anställd av Luleå stad, tog ut granitblock, som han med hjälp av huggmejsel och slägga formade till kantsten för gator och vägar.

Bilden: Nisse Nordlund har tagit rast vid det gamla stenbrottet

Stenen kördes under vintern med häst och släde av några av bönderna i Måttsund in till Luleå. Efter några år upphörde verksamheten i stenbrottet men rastkojan som Luleå stad hade satt upp för arbetarna i stenbrottet blev kvar på den släta gräsfläcken alldeles intill vägen. Det var en timrad stuga

med ett enda rum med en öppen spis, av samma typ som en traditionell bagarstuga.

Då stugan nu stod övergiven, så kom den att bli tillhåll för olika 'hyresgäster' under årens lopp. Många av byborna i Måttsund var inte så glada över de okända verksamheter som ägde rum i stugan, bland annat hävdades att det framställdes hembränd sprit där.

Så småningom kom en man som hette Ceder att bli en mer stadigvarande boende i stugan.

Denne var dock uppenbarligen inte enbart 'brännare', utan han hade arbete i Luleå på stuveriet, där båtar lastades och lossades i hamnen.

Bertil Öström visar platsen där stugan tidigare fanns

Han gick till fots till arbetet de åtta kilometrarna till Luleå varje morgon, och tillbaka till stugan igen om kvällen. Under mellanperioder när det inte fanns arbete i hamnen högg han sten, och tog också ut torrtallar i omgivningen som han med handsåg sågade upp till ved. Men Ceder var storvuxen och barsk och ganska vrång till humöret, och många var rädda för att passera stugan som ju låg ensligt men alldeles intill färdvägen in till Luleå.

Missnöjet med stugan hade kanske också att göra med att den boende var en i byn okänd 'främling' vars härkomst man inte kände till. Några unga män från byn höll en morgon utkik efter när Ceder gick till sitt arbete i Luleå. Senare på dagen när kusten var klar, laddade man spisen full med dynamit och sprängde stugan i luften.

Förödelsen blev total. Ett ögonvittne berättar att väggstockarna från stugan låg utspridda i skogen och sängkläder och trasor och olika persedlar fanns i talltopparna runtomkring. På platsen där stugan stått fanns ingenting kvar. Man kan tänka sig den upplevelse som Ceder fick när han återvände i kvällningen. Stugan, som kanske inte var hans, men som ändå var hans hem, var förvandlad till utspridd bråte i terrängen.

Någon polisutredning ska aldrig ha gjorts om detta nidingisdåd som skedde i början av nittonhundrafemtioalet. Äldre Måttsundsbor hävdar att det hela skedde på uppdrag stadens styrande som med misstänksamhet såg på de tidigare verksamheterna i stugan. Och rent formellt var stugan som hade satts upp i början av nittonhundratalet för de arbetande i stenbrottet stadens egendom.

Några unga män i Måttsund sägs ha lovat att elda upp stugan för att bli av med 'problemet', men ändrade sig och tog till dynamit i stället. Något säkert belegg för om gärningen var sanktionerad av Luleå stad, eller om det var fråga om en allmänfarlig ödeläggelse, utförd av några unga marodörer från Måttsund, går inte att få i dag.

Handelsmannen i Kallax for kort efteråt och hämtade de utspridda stockarna från stugan. Han blev avrådd från detta då stockarna sägs ha varit fulla av vägglöss. Och säkert var detta sant, då Ceder själv har berättat för besökande Måttsundsbor att vägglössen kröp upp i taket ovanför sängen om nätterna, och släppte sig ner i ansiktet på honom när han sov, så att han måste sova med ansiktet övertäckt.

Men handlaren lät sig inte avskräckas, eftersom han tänkte elda upp stockarna som ved för att värma butiksfastigheten i Kallax. Så skedde också, så de sista resterna av stenhuggarepoken på Alterberget gick bokstavligen upp i rök.

Bertil Öström

Seniorshop i Måttsund

Den 21 september var det modevisning i Måttsund då PRO hade inbjudit företaget **Seniorshop** till Medborgarhuset. Dagen lockade ca 50 personer som ville se "det senaste modet" i herr- och damkläder. Företaget Seniorshop är ett svenskt företag som förutom i Sverige finns etablerat i Norge, Danmark och England.

I Sverige är företaget indelat i olika säljområden. Monika och Lennart Sundqvist är bosatta i Kusfors, som ligger mitt mellan Boliden och Norsjö i Västerbotten, svarar för området från Örnsköldsvik till Kiruna. Det är ett stort område som innebär en hel del resande.

Kunderna är föreningar av alla slag, PRO, SPF, Hjärt- och lungsjuka, äldreboenden, handikapp- och rullstolsbundna m.fl.

Affärsidén bygger på att beställaren svarar för visningslokal och modeller, företaget för övriga kostnader.

Modellerna som visade kläder var tidigare helt okända men gjorde jobbet på ett mycket proffsigt sätt och fick många applåder efter varje visning.

Roland Johansson förbereder sig för uppvisning

Övriga modeller var förutom Ann-Marie Wikström och Gulli Hermansson, Henny Öström, Nisse Nordlund, Roland och Monika Johansson.

Det är många människor som uppskattar att butiken är rullande och nära.

Bilden: två tjugiga och väl klädda damer är modeller på modevisningen, Gulli Hermansson och Ann-Marie Wikström

Alla människor har inte närhet till klädbutiker och det innebär för många mycket planering inför klädinköp. En bra och välkommen affärsidé för många.

Företaget Seniorshop säljer enbart kvalitetskläder, kläder som till största del importeras från Finland och Tyskland. Det var ett stort intresse för de kläder som visades under dagen och det gjordes en hel del affärer under dagen.

Nisse

Jaktlagen i Måttsund

Tillgången av älg är god i Måttsund, vilket är väl känt av alla som bor i byn. Man ser älg näst intill dagligen och det är befogat med en varning att köra försiktigt då man åker till eller från Måttsund.

Jaktområdet i Måttsund är ca 4400 ha vilket betraktas vara ett stort område. Året 1955 bildades **Måttsunds Jaktvårdsområde** där alla jägare i byn ingick, föreningen var aktiv och verksam i 30 år. Föreningen skapade en god sammanhållning i byn där älgjakten avslutades med fest som alla i byn inbjöds till, den avvecklades 1985. Den policy för jakt som då tillämpades var att alla boende i Måttsund har rättighet att jaga, det var inte ett tvingande krav att ett markområde måste arrenderas.

Åren 1974-75 byggdes det nya byggnadsområdet i Måttsund som medförde att det tillkom många nya jägare i byn. Jakten blev komplicerad och den nya situationen var föremål för många diskussioner. Efter ombildning av föreningen 1986 beslutades det att jaktområdet skulle delas i två jaktlag, **Jaktvårdsföreningen** och **Jaktföreningen Inrebyn**. Det är två jaktföreningar som har fungerat mycket bra i mer än tjugo år.

Båda jaktlagen har varit föremål för intervju. Ett första besök gjordes hemma hos **Torbjörn Hermansson** i Kallviken där även **Thure Eriksson** och **Kjell Sundberg** deltog. Ett andra besök gjordes hemma hos **Lars Josefsson**.

Gemensamt för jaktlagen är att de är mycket nöjda med att jaktlagen är uppdelade. Ett gott samarbete har utvecklats med åren där jaktlagen jagar på varandras områden på ett ordnat sätt. I båda jaktlagen består av medlemmar i varierande ålder och verkar ha kul på sina träffar.

Sågträskvägen är en gräns mellan jaktområdena där jaktlagen jagar på jämna/udda dagar på det ena eller andra området. Säkerheten har på så sätt höjts genom att samtliga har full kontroll vart det andra jaktlaget befinner sig.

Småviltsjakten jagas i hela jaktområdet i Måttsund utan uppdelning och om en skjuten älg faller på den andres område är det aldrig ett problem att ta reda på viltet trots att det föll på fel område.

Att vara jägare innebär också en hel slitgöra. Det är inte alltid så lätt att dra fram viltet i terrängen vilket bilden visar.

Alla jägare är medvetna om att det också finns björn i Måttsundskogarna. De har sett spår och lämningar men ingen björn har varit synlig under älgjakten.

Inge Wilhelmsson (Jaktvårdsföreningen) fick under sommaren en stark och alltför spännande naturupplevelse då han fick se en björn på nära håll. Han såg björnen när han var ute på en skogs promenad med sin hund mellan "Kläpparna" och "Bäckmellanbodarna".

Jaktvårdsföreningen, Torbjörn Hermansson i Kallviken är ordförande för föreningen som idag består av 24 medlemmar. Den policy som tillämpas är att alla som bor i Måttsund ges rättighet att jaga. Föreningen har under sommaren byggt en jaktboda nedanför fotbollsplanen som är 10 x 6 m och högt så att älgkroppar kan hänga på tork

En bild på Jaktlaget. Saknas på bild, Ove Johansson (fotograf), Thure Eriksson, Kjell och Fredrik Sundberg

Jaktbodan gick väldigt fort att bygga. De startade med grundarbetet i början av augusti och var färdigt att användas i årets älgjakt. Bygget är dock inte

helt färdigt då det återstår att isolera väggar och tak samt tillse att huset får god ventilation. Jaktbodan är tänkt att hyras ut under den tid då det inte används, för t.ex. förvaring av båtar, husvagnar mm.

Jaktföreningen Inrebyn, Lars Josefsson är ordförande för föreningen som idag består av 18 medlemmar. Han håller med om att tillväxten av älg är bra men har noterat att det finns många älgkor utan kalv. En orsak kan vara att det finns björn i området.

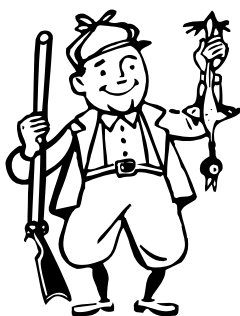

Föreningen har en annan policy för jakten där antalet jägare beräknas efter storleken på jaktområdet.

Ett riktmärke är, en jägare per 100 ha, och att därutöver kunna inbjuda gäster att jaga.

En bild på jägare efter lyckad dag i jakten

Vid årets älgjakt inbjöds fem jägare, tre italienare och två stockholmare. I utbyte får föreningen möjlighet att jaga vildsvin i södra delen av landet. Efter avslutad jakt träffas jaktlaget i Ebbenjarka under festliga former där det äter gott, badar bastu och i tunna och diskuterar erfarenheter med varandra.

Älgjakten medför ett stort ansvar för jaktlagen där det gäller att planera avskjutningen på ett klokt sätt.

De får årligen en tilldelning av antalet älg samt rekommendationer om lämplig avskjutning. För mycket älg på ett område medför förutom olycksriskerna en stor skadekostnad för markägarna.

En älgko med kalv gör den största skadan på skogen. Det gäller för jaktlagen att bedöma lämplig avskjutning för att hålla tillväxten av älg i god balans.

Nisse

Måttsunds-Kul

Roliga, dråpliga och tankvärda historier som har inträffat i en by är kultur och en viktig del i byns utveckling. Berättelser förloras med människan om man inte bevarar dem.

Snälla – Snälla – Snälla - Om Du har en historia att bjuda på är du hjärtligt välkommen att skriva ner den eller berätta den för någon av oss i redaktionen. Vi hjälper gärna till att skriva ner den.

I denna utgåva bjuder Tage Isaksson på den första historien och en anonym berättare på den andra - historier som har inträffat i Måttsund.

Nyfiken

En skolavslutningsdag kommer gossen med sin mamma gående till Konsumbutiken i byn. Föreståndaren sitter på bron och tittar i en kikare.

Mamman säger ” **boför sitt do din ve in kjöjkare**”? (varför sitter du där med din kikare),

Han svarar ” **hån Petter-August sko koma hejm ve i nöj kuno, jö sko söj huri na sö eut**”. (han Petter–August ska komma hem med en ny kvinna jag ska se hur hon ser ut).

Lösgodis

Numera ligger lösgodis i skilda burkar var sort för sig och man får plocka till sig det man gillar bäst. På 50-talet och tidigare låg karamellerna blandade i en stor glasburk på affärsdisken.

En liten måttsundskille steg in på Konsum, sträckte fram en slant och bad om: *Fem öre blandat.*

Föreståndaren Torsten Vikström gjorde en pappersstrut, lade i två karameller och överlämnade till pojken med orden:
Du får blanda dem själv.

Upprustning av elljusspåret

Under hösten har fem aktiva herrar påbörjat upprustningen av elljusspåret. Det är Kjell Sundberg, Roland Johansson, Ove Myrevik, Bosse och Ove Johansson.

Bilden: Kjell Sundberg, Ove Myrevik och Roland Johansson

Jag har pratat med Kjell, Ove och Roland som berättar att det är ca 30 år sedan elljusspåret byggdes och att det har varit nödvändigt att göra vissa åtgärder.

Idrottsföreningen IK Örnen sökte bidrag för ett par år sedan i syfte att kunna rusta hela spåret ända fram till Måttsundsbacken. Tyvärr fick inte föreningen bidrag till det och koncentrerade sig på upprustning av 2,5 km-slingan. Stora stenar har plockats bort från spåret, ett antal trummor har bytts ut och sly har röjts.

Dessutom har elledningen lagats och bytts ut på vissa ställen på grund av att träd och kvistar, tillsammans med fukt och blåst, nött håll på ledningen på några ställen. Det som återstår nu är att byta ett 20-tal lampor och eventuellt dika efter spåret på vissa ställen.

Kjell, Roland och Ove berättar att det är mycket jobb att hålla elljusspåret igång och att hålla spåren fina under vintern. Det är olika behov som ska tillgodoses, anpassade för både klassisk stil och skate.

Grabbarna har förhoppning om att många skidintresserade har möjlighet att hjälpa till med spåret under vintern som kommer.

Johanna Lindgren

Bokning av tid i aktivitetshallen

- ❖ **Var** bokas tider: På kommunens ”Föreningservice” Telefon 454400 hos Roger eller Håkan.

- ❖ **Passerkort** hämtas på Föreningservice, om stående halltid behåller du passerkortet. Vid engångsbokning återlämnas nyckeln till uthyrningsstället.

- ❖ **Vilka** tider är hallen tillgänglig för bokning?

Måndag - fredag	16.00 - 22.00
Lördag	08.30 - 18.00
Söndag	08.30 – 22.00

- ❖ **Vad** kostar det att hyra?

Föreningar	35:-/timme
Seniorer	50:-/tim
Privata, företagare	80:-/tim

- ❖ **Material:** Ex. boll, klubba och racket håller du själv.

- ❖ **Grovstädning** görs innan lokalen återlämnas.

- ❖ **Omklädningsrummet** får tas i bruk 15 minuter före bokad tid och disponeras högst 30 minuter efter bokad tid. Larmet går igång efter 30 minuter

Birgitta Ahlman

Adventsfirande

Måttsundsskolans Klass 5 lyckades, "trots utebliven snö på taken", skapa ett stämningsfullt jul- och advents-firande i Medborgarhuset.

Annonseringen hade lockat ca 200 personer som bjöds på glögg, kaffe/te, saft/ dryck till barnen, pepparkaka och saffransbulle.

Tomtar hade också kommit på besök som kanske hade lockats till Medborgarhuset av de eldar som brann på gården. Tomtarna delade ut några av julklapparna till alla snälla barn som hade samlats.

Ett uppskattat inslag var pysselbordet som Intresseföreningens **Annelie Ahlbäck** hade ordnat.

Det var full aktivitet runt bordet där barn och föräldrar hjälptes åt att skapa många fina julkort genom att klippa, rita, måla och färglägga konstverk i alla tänkbara färger och mönster.

Intresseföreningen har ett avtal och ger skolans klass 5 en ersättning för ett åtagande att bjuda alla som bor i Måttsund på glögg och fika under 1:a advent. Skolklassen hade också ordnat med ett eget lotteri där det fanns många fina priser att vinna. Intjänade pengar under dagen går till en planerad skolresa.

Dagen bjöd också på underhållning då delar av Alviks blandade kör, Solveig Engström, Maria Nilsson, Monika Lejon och Ove Myrevik, uppträdde och sjöng julsånger. Underhållningen avslutades med solosång och pianospel av Malin Engström som är musikstuderande och barnfödd i Måttsund och allsång där alla sjöng med i kända julsånger.

Nisse

Nya i byn

Hej – Vi är familjen Johan och Åsa Kristoffersson som bor på Kläppvägen 24. Vi flyttade in på Kläppvägen redan i mitten av september förra året. Vi har två pojkar som är tre år, Petter och Emil. Åsa jobbar på Lantmäteriet och Johan på Skogsstyrelsen. Vi har ett sommarställe i Krokräsk i Råne älvdal som vi ofta åker till på helgerna. Vi är alla ute i skogen på fritiden, och jakt är ett stort intresse. Vi har en gråhundstik som gillar att springa efter älgar.

ANSLAGSTAVLAN

Våffeljärn att låna

Nu förfogar Intresseföreningen över ytterligare ett våffeljärn att användas över öppen eld vid utflykter. Anneli Ahlbäck upptäckte det på Röda Korsets Kupan och slog till. Det förvaras, liksom det första, hos Birgitta Ahlman som sköter om utlåningen.

Intresserad av idrott i Måttsund?

I Januari kommer Idrottsföreningen IK Örnen att ha ett möte för att diskutera frågor om idrottsintresset i byn. Syftet är att få information om idrottsföreningen och möjligen tillsammans kunna utveckla en aktiv och levande idrottsförening och tillse att vi kan använda fotbollsplan, tennisplan och elljusspår m m. Meddela ditt intresse till **Johanna Lindgren**, mail: lulefluffen@hotmail.com eller via mobil 070-256 8471.
Johanna

Gymnastikgruppen i Måttsund är i full gång i Aktivitetshallen på onsdagar klockan 15:00. Gymnastiken som leds av **Bernard Dragseth** bedrivs i ett relativt lugnt tempo med uppvärmning och stretching och riktar sig till både damer och herrar Alla som känner intresse att gympa är välkommen!

Medborgarhusföreningen informerar om att två jordvärmepumpar har installerats i Medborgarhuset under vecka 50 som borgar för fortsatt låga hyreskostnader i framtiden.

Efterlysning av körsångare

I Måttsund är det några som sjunger i Alviks Blandade Kör som efterlyser fler sångare i byn. Kören övar varje onsdag kl. 19:00 i Sörbykyrkan. Om du har intresse för körsång är du varmt välkommen. Ring Ove Myrevik, 34049 eller Solveig Engström, 34115

*God jul
och
Gott Nytt År*

Du som är intresserad av tidigare utgåvor av Måttsundar'n, de flesta finns.
De kostar 20 kr per styck. Tala med Nisse eller Ingrid.